АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ

КАЛАЯНОВ Дмитро Петрович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ

ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0601-1192.

ШАТРАВА Сергій Олександрович - доктор юридичних наук, професор, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7072-961X

DOI: https://doi.org/10.71404/NP.2025.2.56

У науковій праці наголошено, що сприяти подальшій розбудові поліції як інституту європейського зразка покликані принципи як керівні ідеї, що покладені в основу функціонування кожного органу та підрозділу поліції. У свою чергу завдання поліції визначають засоби здійснення поліцейської діяльності, що базуються на відповідних принципах. Наголошується, що реформування поліції ускладняється зовнішньою агресією, єдиною умовою для успішного завершення реформи поліції в Україні є налагодження механізму професійної підготовки поліцейських для налагодження співпраці поліції з населенням на засадах партнерства, що підвищить рівень довіри до поліції, насамперед шляхом наближення правоохоронців до громадян через їх максимальне залучення до роботи на вулицях, зробить поліцію захисником прав і свобод людини, а також прав і законних інтересів суспільства. Про це свідчить зарубіжний досвід діяльності поліції, де основним принципом визнано «community policing» – діяльність, орієнтована на громаду. Також на міжнародному рівні доводиться, що ключовими в діяльності поліції такі загальновизнані засади, як невтручання в приватне життя (повага до приватного життя), презумпція невинуватості, етичність, пропорційність і ефективність. Оскільки Україна прагне досягти найкращих європейських стандартів, доцільно актуалізувати ці принципи, роз'яснюючи їх сутність під час професійної підготовки поліцейських у системі закладів освіти Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України, що згодом надасть можливість належним чином реалізовувати їх у правозастосовній практиці.

Ключові слова: принципи діяльності, принципи професійного навчання, адміністративно-правові відносини, професійне навчання, кадри, поліцейські, заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання, службова підготовка, післядипломна освіта, суб'єкти професійного навчання, зарубіжний досвід.

Постановка проблеми

Майже всі державні інституції України в умовах воєнного стану зазнали змін у повноваженнях, компетенції, правах і обов'язках, порядках і процедурах. Не стала винятком і Національна поліція: до нормативно-правових актів, які регулюють її діяльність, внесено значну кількість змін. Зокрема ст. 8 Закону України «Про Національну поліцію» доповнено частиною четвертою, яка передбачає, що під час дії воєнного стану поліція діє згідно з призначенням та специфікою діяльності з урахуванням тих обмежень прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, що визначаються відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Також без перебільшення життєва необхідність виникла в актуальному та якісному професійному навчанні поліцейських щодо їхніх дій в умовах обстрілів або ракетно-бомбових ударів як стосовно самого поліцейського, так і щодо цивільного населення. Багато поліцейських із першого дня війни

взяли зброю до рук і почали воювати як професійні військові. Водночас поліція продовжує виконувати свої основні завдання, підтримуючи правопорядок у країні.

Проте, як показують спостереження, у роки повномасштабного вторгнення трапляються випадки порушення працівниками поліції режиму законності та службової дисципліни, що спричиняє обґрунтовану негативну реакцію в суспільстві, знижує престиж служби в поліції.

Такий стан справ зумовлює об'єктивну необхідність звернення до, здавалося б, усталених положень юридичної теорії – принципів організації та діяльності поліції. Зараз назріла об'єктивна необхідність переосмислити нагромаджений теоретичний матеріал із метою його адаптації й використання в сучасних наукових дослідженнях нових векторів здійснення професійної підготовки поліцейських в Україні, а також у правозастосовній діяльності поліції відповідно до сьогоденних реалій.

Тому одним із першорядних завдань за сучасних умов залишається професійна підготовка працівників поліції, яка є процесом безперервного поповнення їхніх знань та розвитку особистісних характеристик. Умови сучасного життя, що динамічно змінюються і безперервно ускладнюються, позначаються на змісті професійної діяльності даних суб'єктів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Питання щодо сутності й особливостей професійної підготовки поліцейських досліджувалися в працях В.Б. Авер'янова, О.І. Безпалової, В.Л. Грохольського, О.В. Джафарової, Т.О. Коломоєць, А.Т. Комзюка, В.І. Курила та інших. У цій роботі ми звернемо увагу на принципи організації та діяльності поліції, які є основними компонентами діяльності поліцейських.

На нашу думку, з **метою** конструктивного й ефективного виконання завдань у діяльності поліції необхідно створити чітку концепцію, що відображатиме актуалізацію принципів діяльності поліції у процесі професійної підготовки поліцейських, якою є система заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності [3].

Виклад основного матеріалу

Розглядаючи сутність цього питання, представимо зміст базового поняття – «принципи» (щодо цього поняття, як у науці, так і практиці досі немає єдності думок).

Діяльність будь-якого державного органу повинна реалізовуватися відповідно до покладених на нього завдань, а ті у свою чергу – базуватися на основних ідеях (принципах) функціонування органу державної влади. Сьогодні особливої актуальності набувають питання, що пов'язані з реалізацією державної політики у сферах відання поліції, зокрема з ефективністю державного управління та забезпечення публічної безпеки і порядку. Чинне законодавство України у сфері діяльності поліції закріпило низку принципів, які повинні стати орієнтиром на створення поліції європейського зразка, на їх основі повинна базуватися вся діяльність поліції як органу, що покликаний надавати сервісні послуги населенню. Іншими словами, принципи визначають зміст і спрямованість діяльності Національної поліції, пріоритетні напрями її діяльності, вони є сполучною ланкою між нормативними приписами різної галузевої належності.

Під принципами діяльності Національної поліції слід розуміти сукупність основоположних, керівних ідей, які закладені в сутність діяльності поліції як державного органу та на основі яких формуються певні правила поведінки у сфері поліцейської діяльності. Принципи діяльності Національної поліції визначаються як основні положення, якими керуються відповідні органи, а також посадові особи при виконанні визначених перед ними завдань. Принципи поліцейської діяльності повинні охоплювати об'єктивно сформовані закономірності, традиції, правові норми та етичні правила, водночас слід зазначити, що принципи діяльності поліцейських органів повинні також базуватись національному та міжнарод-

ному законодавстві при здійснені поліцейської діяльності [5].

Принципами діяльності поліцейських органів відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» [2] (далі – Закон про поліцію) є: верховенство права; дотримання прав і свобод людини; законність; відкритість та прозорість; політична нейтральність; взаємодія з населенням на засадах партнерства та безперервність.

Аналіз вищеназваних принципів показує, що вони безпосередньо пов'язані з конституційними приписами, а механізми реалізації деяких із них визначаються виключно нормами адміністративного і кримінально-процесуального права. Зокрема, такі принципи діяльності поліції, як верховенство права або дотримання прав і свобод людини, має безпосередній конституційний зміст. Статтею 8 Конституції України [1] закріплюється й визначається, що в Україні діє принцип верховенства права, який відображає вплив європейських та світових традицій конституціоналізму і напрям тенденцій формування правових систем сучасності.

Зазначені конституційні приписи є основними для діяльності поліції, вони закріплені в чинному законодавстві. Тому при вивченні поліцейськими адміністративного, кримінального, кримінально-процесуального законодавства необхідно наголошувати на тому, що людина, її права і свободи повинні перебувати в центрі правоохоронної діяльності поліції. Захист прав громадян традиційно є показником демократичної зрілості суспільства та рівня його розвитку, розкриває ступінь можливої (належної) поведінки особистості.

При опануванні різних форм і методів роботи, які працівники поліції використовують у ході правоохоронної діяльності, необхідно наголошувати на тому, що вони реалізуються виключно на підставі закону, при цьому деякі права громадян за певних умов можуть бути обмежені. Водночас обмеження прав людини в ході здійснення правоохоронної діяльності поліції має межі, які також визначені законом.

Запровадження воєнного стану країни змушує по-новому розглядати принципи організації та діяльності поліції. Убивства, зґвалтування, тортури, геноцид – усі ці злочини пов'язані з війною і належать до найстрашніших, скоєних людьми проти людей. Але попри характерне для війни розлюднення (дегуманізація), тобто ослаблення або усунення внутрішніх заборон, які зазвичай утримують людей від заподіяння шкоди одне одному, складовою принципу дотримання прав і свобод людини залишається принцип гуманізму, не втрачаючи своєї актуальності, більше того, є ключовим у діяльності поліції. Тому слід пояснювати в процесі професійної підготовки працівникам поліції, що вони не мають права вдаватися до тортур, насильства, жорстокого поводження, знущань, учинення щодо громадянина дій, які можуть принижувати людську гідність затриманого. Навпаки, поліцейський зобов'язаний припиняти дії, якими навмисне завдають затриманому громадянину біль, фізичне та моральне страждання. Необхідно постійно нагадувати, що невиконання цих вимог спричиняє для працівника поліції міри кримінальної та дисциплінарної відповідальності.

Розглядаючи порядок роботи поліцейського з громадянами, необхідно зазначити, що для забезпечення прав особи працівник поліції при взаєминах із громадянами зобов'язаний назвати свою посаду, звання, прізвище, пред'явити службове посвідчення, а також повідомити причину та мету звернення. Ця вимога сформульована в Законі про поліцію (ст. 18) як обов'язкова, виконання якої необхідне для захисту прав людини. Жодна вимога чи прохання поліцейського до громадянина не можуть залишатися анонімними.

Під час вивчення заходів, що обмежують його права та свободи громадян, слід звертати увагу, що працівник поліції зобов'язаний роз'яснити підстави застосування відповідних примусових заходів, а також права та обов'язки, які при цьому покладаються на громадянина. Зокрема, під час застосування поліцейського заходу громадянинові роз'яснюються його право отримувати медичну допомогу, давати пояснення, оскаржувати дії поліцейського, негайно повідомити інших осіб про її місце перебування (ст. 41 Закону про поліцію).

Під час здійснення правоохоронної діяльності працівники поліції мають доступ до багатьох відомостей, зокрема про приватне життя громадянина. У зв'язку із цим на поліцейських покладається обов'язок охороняти всіма засобами, передбаченими законом, інформацію про приватне життя людини, яку вони отримали під час здійснення своєї службової діяльності, не поширювати цю інформацію без згоди відповідного громадянина. Слід зазначити, що охорона таких відомостей наразі не завжди задовільна. Необхідно нагадувати працівникам поліції про відповідальність за витік перелічених вище відомостей.

Органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані забезпечити кожному громадянину можливість ознайомлення з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею (ст. 32 Конституції). Зазначений конституційний припис прямо й безпосередньо стосується діяльності поліції. Громадянин має право знайомитися з усіма процесуальними документами, які складені працівником поліції за участю відповідного громадянина, а також з документами, що його безпосередньо стосуються. Це право закріплено в кримінально-процесуальному законодавстві, законодавстві про адміністративні правопорушення та ін., на що потрібно звертати особливу увагу при вивченні відповідних дисциплін.

Законність є основним принципом, режимом та методом діяльності органів поліції. Працівники поліції зобов'язані дотримуватись нормативних приписів незалежно від того, де ці приписи містяться – у Конституції, законах, указах Президента, постановах Кабінету Міністрів, нормативно-правових актах органів виконавчої влади. Загалом дотримання законодавства, загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, повага та виконання судових рішень має бути обов'язковим для будь-якого поліцейського.

У процесі вивчення дисципліни «Оперативно-розшукова діяльність» слід звернути увагу на неприпустимість ситуацій, які можуть бути кваліфіковані як схиляння працівником поліції громадянина до вчинення протиправних дій, що є кримінально караним діянням. Поліцейський зобов'язаний припиняти будь-які правопорушення, вести боротьбу зі злочинністю, тому цілком логічною є вимога Закону про поліцію щодо заборони сприяння, підбурювання або терпимого ставлення до будь-яких форм порушень прав і свобод людини (ст. 7).

Основні завдання роботи поліції визначено у ст. 2 Закону про поліцію. У ході їх виконання об'єктивно стикаються різні інтереси, економічна та політична доцільність, які не мають нічого спільного з вимогами законності та забезпеченням прав громадян. Поліцейський повинен бути вільний від різноманітних інтересів і спокус, які не пов'язані з його службовою діяльністю. У діяльності працівника поліції повинен бути відсутній конфлікт між законністю і доцільністю. Під час професійної підготовки слід нагадувати поліцейським, що не можна протиставляти доцільність законності, приймати рішення, що суперечить закону, посилаючись на доцільність. Водночас у кожному конкретному випадку закон повинен неухильно дотримуватися, відступів від нього бути не може, але в межах закону і на підставі його має бути вжито той захід із передбачених законом, який є найбільш доцільним для даного випадку з урахуванням усіх конкретних обставин.

Нині слід говорити про єдність законності і доцільності в діяльності поліції. Необхідно знати, що умови для вирішення питання про доцільність мають бути передбачені законом. Особливо слід зазначити, що завдання працівника поліції полягає у виборі засобів впливу, які є найбільш оптимальними за конкретних умов. Доцільність у правозастосовній діяльності поліції забезпечується виконанням таких умов, як неприпустимість порушення нормативного розпорядження, виконання посадових обов'язків у межах своєї компетенції, а також виконання необхідних процесуальних вимог. Для успішної реалізації принципу законності в діяльності поліції необхідно, щоб поліцейський за жодних умов не виконував незаконні вимоги, накази та розпорядження вищих посадових осіб, усвідомлюючи, що він нестиме відповідальність відповідно до закону. Працівник

поліції може і повинен керуватися лише законними наказами та розпорядженнями.

Виходячи із цього, принцип законності набуває особливої значущості, коли йдеться про можливість застосування заходів державного примусу для протидії злочинним та іншим протиправним посяганням у процесуальних цілях, а також для захисту прав громадян.

Зазначимо, що працівника поліції наділено широким обсягом прав щодо застосування заходів державного примусу відповідно до Закону про поліцію, Кримінально-процесуального кодексу, Кодексу про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів. При цьому в Законі про поліцію зазначено, що це допустимо лише у випадках, передбачених законом. Для забезпечення законності при застосуванні заходів державного примусу у діяльності поліції необхідно акцентувати увагу поліцейських на мінімізації необґрунтованого розсуду, водночас давати чітке визначення нормативних процедур та тактики застосування відповідних примусових засобів.

На нашу думку, у процесі професійної підготовки доцільно розробити і використовувати типову модель ситуацій, у разі виникнення яких з'являються об'єктивні підстави застосування заходів адміністративного примусу спеціального характеру. Це допоможе поліцейським надалі адекватніше орієнтуватися в нестандартних ситуаціях, а також при ускладненні оперативної обстановки.

Згідно з Конституцією, не може бути привілеїв чи обмежень прав і свобод за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (ст. 24). На підставі цього конституційного розпорядження та принципу неупередженості будується діяльність поліції.

Під час підготовки поліцейського до здійснення оперативно-розшукової, кримінально-процесуальної, адміністративної діяльності для виконання покладених на нього завдань слід звертати увагу, що при цьому мають забезпечуватись права всіх без винятку громадян України, незалежно від будь-яких об'єктивних обставин, перерахованих вище. Крім того, поліція забезпечує захист прав і законних інтересів іноземних громадян та осіб без громадянства, які легально перебувають на території України.

Розглядаючи принципи організації та діяльності поліції, слід зазначити принцип політичної нейтральності. Цей принцип спрямовано на деполітизацію поліцейської діяльності, тобто працівники поліції повинні бути вільні від різноманітних ідеологічних переконань, які можуть вплинути на об'єктивність їхньої професійної діяльності.

Водночас слід зазначити, що, звичайно, поліцейський, як і всі громадяни нашої країни, може брати участь у виборах і референдумах (які будуть проведені після скасування воєнного стану). Поліцейський не повинен бути пов'язаний з рішеннями громадських об'єднань та релігійних організацій, але це не означає, що він не може перебувати в таких об'єднаннях та організаціях. Виходячи зі своїх інтересів, він може перебувати, наприклад, у спортивних та інших громадських об'єднаннях, які мають соціально корисні цілі. Реалізуючи право на свободу совісті, працівник поліції може сповідувати будь-яку релігію, відправляти релігійні обряди, брати участь у богослужіннях тощо. Але при цьому у своїй службовій діяльності він не повинен обстоювати інтереси громадських об'єднань та релігійних організацій, в яких він перебуває або яким він симпатизує.

Під час вивчення різних аспектів міжкультурної комунікації, слід особливо наголосити, що до представників різних культур поліцейський повинен ставитися шанобливо і толерантно. Він не повинен ототожнювати особистість злочинця з відповідною етнічною групою чи народом.

Принцип відкритості та прозорості в діяльності поліції базується на тому, що поліція, як інші органи державної влади, функціонує в суспільстві, яке є інформаційним. Це зобов'язує поліцію діяти відкрито в тій мірі, якою це допускається чинним законодавством і не порушує прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також органів влади й управління.

Відповідно до Закону України «Про інформацію», громадяни, громадські об'єднання та організації мають право в порядку, установленому законодавством, отримувати достовірну інформацію про діяльність поліції та її посадових осіб. У свою чергу, посадові особи зобов'язані надавати відповідну інформацію громадянам та інститутам громадянського суспільства, якщо це не заборонено законом. Відповідно до ст. 86 Закону про поліцію з метою інформування громадськості про діяльність поліції керівник поліції та керівники територіальних органів поліції раз на рік готують та опубліковують на офіційних вебпорталах органів поліції звіт про діяльність поліції.

Особливу увагу слід приділяти питанням підвищення довіри та підтримки громадян, оскільки від цього залежить ефективність діяльності поліції. У розвинених європейських державах поліція спирається на населення при розкритті та розслідуванні злочинів, у питаннях протидії корупції та тероризму; тобто без допомоги громадян з активною життєвою позицією поліція не може виконати поставлені перед нею завдання.

Партнерська модель взаємин поліції і населення передбачає, зокрема, що поліція не стоїть над суспільством, а служить йому, орієнтуючись на співпрацю з інститутами громадянського суспільства та громадянами в процесі захисту їхніх прав і свобод, протидії злочинності, охорони громадського порядку, прагнучи забезпечувати суспільну довіру до себе і підтримку громадян. Ця модель передбачає ввічливе й уважне ставлення поліції до громадян, бездоганний зовнішній вигляд поліцейського, розумну відкритість поліції для громадського контролю, залучення громадян до запобігання протиправним діям, бездоглядності дітей підлітків, наркотизації та алкоголізації населення тощо. Дії працівників поліції повинні бути обґрунтованими і зрозумілими для громадян.

Пояснюючи працівнику поліції його посадові обов'язки, слід акцентувати його увагу на тому, що він повинен завжди діяти так, щоб його поведінка не мала двозначного характеру, а примусові заходи, які застосовується щодо громадян, мають бути адекватними подіям, що відбуваються. Для цього при вивченні адміністративно-правових дисциплін доцільно виділяти види правопорушень, для припинення яких працівники поліції мають право застосовувати фізичну силу та спеціальні засоби. Також при тематичному наповненні навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» необхідно чітко визначати підстави застосування фізичної сили та спеціальних засобів працівниками поліції для припинення правопорушень. При цьому слід вимагати чіткого знання переліку процесуальних документів, у яких закріплено порядок застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Тільки при поєднанні обґрунтованості і зрозумілості дій поліцейського можна розраховувати на довіру та підтримку громадян.

Унаслідок низки об'єктивних причин, зокрема запровадження воєнного стану, працівник поліції, виконуючи свої обов'язки, іноді буває змушений діяти в умовах обмеження прав громадян та юридичних осіб. Слід пояснювати необхідність усунення можливої конфліктної ситуації, яка завжди негативно позначається на іміджі та авторитеті поліції, оскільки головним критерієм оцінки діяльності органів поліції є громадська думка громадян, ступінь їхньої довіри до поліції.

Висновок

Підсумовуючи, слід наголосити, що сприяти подальшій розбудові поліції як інституту європейського зразка покликані принципи як керівні ідеї, що покладені в основу функціонування кожного органу та підрозділу поліції. У свою чергу завдання поліції визначають засоби здійснення поліцейської діяльності, що базуються на відповідних принципах.

Проте сьогодні, коли реформування поліції ускладнюється зовнішньою агресією, єдиною умовою для успішного завершення реформи поліції в Україні є налагодження механізму професійної підготовки поліцейських для налагодження співпраці поліції з населенням на засадах партнерства, що підвищить рівень довіри до поліції, на-

самперед шляхом наближення правоохоронців до громадян через їх максимальне залучення до роботи на вулицях, зробить поліцію захисником прав і свобод людини, а також прав і законних інтересів суспільства. Про це свідчить зарубіжний досвід діяльності поліції, де основним принципом визнано «community policing» – діяльність, орієнтована на громаду. Також на міжнародному рівні вважаються ключовими в діяльності поліції такі загальновизнані засади, як невтручання в приватне життя (повага до приватного життя), презумпція невинуватості, етичність, пропорційність і ефективність. Оскільки Україна прагне досягти найкращих європейських стандартів, доцільно актуалізувати ці принципи, роз'яснюючи їх сутність під час професійної підготовки поліцейських у системі закладів освіти Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України, що згодом надасть можливість належним чином реалізовувати їх у правозастосовній практиці.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96 ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №40-41. Ст. 379.

3. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.01.2016 № 50. *Офіційний вісник України*. 2016. № 22. Ст. 861.

4. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.11.2016 № 1179. Офіційний вісник України. 2017. № 2. Ст. 55

5. Кобзар О. Ф. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Харків ; Дніпропетровськ : Панов, 2015. 316 с.

UPDATE OF POLICE PRINCIPLES IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF POLICE OFFICERS IN UKRAINE

The scientific work emphasizes that the principles as guiding ideas that form the basis of the functioning of each police body and unit are intended to contribute to the further development of the police as an institution of the European model. In turn, the tasks of the police determine the means of implementing police activities based on the relevant principles. It is emphasized that the reform of the police is complicated by external aggression, the only condition for the successful completion of the police reform in Ukraine is the establishment of a mechanism for professional training of police officers to establish cooperation between the police and the population on the basis of partnership, which will increase the level of trust in the police, primarily by bringing law enforcement officers closer to citizens through their maximum involvement in work on the streets, making the police a defender of human rights and freedoms, as well as the rights and legitimate interests of society. This is evidenced by foreign experience in police activities, where the main principle is recognized as "community policing" - community-oriented activities. It is also proven at the international level that the key principles in police activities are such generally recognized principles as non-interference in private life (respect for private life), presumption of innocence, ethics, proportionality and efficiency. Since Ukraine strives to achieve the best European standards, it is advisable to update these principles, explaining their essence during the professional training of police officers in the system of educational institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the National Police of Ukraine, which will subsequently provide an opportunity to properly implement them in law enforcement practice.

Key words: principles of activity, principles of professional training, administrative and legal relations, professional training, personnel, police officers, higher education institutions with specific training conditions, in-service training, postgraduate education, subjects of professional training, foreign experience.